



Adamczyk Liber
& Współpracownicy

KANCELARIA RADCÓW PRAWNYCH

NEGOCJACJE UMOWY SPÓŁKI

10 RZECZY, NA KTÓRE WARTO
ZWRÓCIĆ UWAGĘ

WSTĘP

Spółka z o.o. to jedna z najpopularniejszych form prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce i jednocześnie najczęściej wybierana spółka prawa handlowego.

Nic dziwnego – ma wiele zalet. Koszty założenia spółki z o.o. są niskie, niski jest także minimalny kapitał zakładowy, a ponadto wspólnicy nie odpowiadają swoim majątkiem osobistym. Dodatkowym udogodnieniem jest możliwość rejestracji spółki przez Internet.

Procedura rejestracji spółki z o.o., mimo że nie jest kosztowna, jest dość formalizowana. Wymaga przede wszystkim zawarcia umowy spółki z o.o. w formie aktu notarialnego. Zawarcie umowy muszą jednak poprzedzać negocjacje – i to właśnie procesowi negocjacji przyjrzymy się w tym e-booku. Jego znaczenie jest często niedoceniane przez przyszłych wspólników. Tymczasem postanowienia umowy wpływają na sytuację prawną każdego ze wspólników i jej ewentualne negatywne konsekwencje.

Z naszej publikacji dowiesz się m.in. na co zwrócić szczególną uwagę przy zawieraniu umowy spółki z o.o. Powiadamy również, co zrobić, gdy pomiędzy wspólnikami dojdzie do konfliktu. Piszemy także o sytuacji wspólnika mniejszościowego i wyjaśniamy, o co warto zadbać na wypadek śmierci jednego ze wspólników.

Treść e-booka podzieliliśmy na wygodne podpunkty tematyczne, dzięki czemu od razu możesz przejść do treści, która Cię interesuje. Mamy nadzieję, że nasza publikacja odpowie na dręczące Cię pytania i zasygnalizuje Ci potencjalne ryzyka, które być może umknęłyby Twojej uwadze.

SPIS TREŚCI

1. Negocjacje umowy spółki – o czym często zapominają przyszli wspólnicy?
2. Trudny temat – śmierć wspólnika
3. Jakich postanowień najczęściej brakuje w umowie spółki z o.o.?
4. Quorum na Zgromadzeniu Wspólników
5. Podejmowanie uchwał w spółce z o.o.
6. Możliwość odwołania członka zarządu spółki z o.o. przez Zgromadzenie Wspólników – praktyczne konsekwencje
7. Ograniczenie obrotu udziałami w spółce z o.o.
8. Ograniczenie obrotu udziałami w spółce z o.o. – klauzule Tag along i Drag along
9. Konflikt w spółce z o.o – klauzule, które warto umieścić w umowie
10. Wstąpienie spadkobierców wspólnika do spółki – ograniczenie ryzyka



1. NEGOCJACJE UMOWY SPÓŁKI

o czym często zapominają przyszli wspólnicy?

Przyszli wspólnicy, którzy chcą założyć spółkę, zwykle są optymistami. Myślą o przedsięwzięciu, które wspólnie zrealizują, a nie możliwych komplikacjach.

Nie ma w tym niczego złego – wzajemne zaufanie jest ważne. Należy jednak już trakcie negocjacji i w samej umowie spółki precyzyjnie uregulować wszystkie drażliwe kwestie. Warto przeanalizować zagadnienia takie jak:

- Kto będzie podejmował decyzje w spółce, a tym samym będzie mógł narzucić swoje zdanie innym?
- Jak uregulować kwestię działalności konkurencyjnej?
- Kto będzie miał prawo weta i kiedy będzie mógł z niego skorzystać?

Treść umowy spółki może ograniczyć możliwości zarobkowe oraz swobodę działalności i zatrudnienia wspólników. Warto o tym pamiętać!

2. TRUDNY TEMAT

śmierć wspólnika

Śmierć jednego ze wspólników zwykle nie jest kwestią, o której myślą osoby chcące założyć razem spółkę. To trudny temat i wspólnicy – zresztą słusznie – zwykle już od początku wolą skupiać swoje siły na maksymalizacji zysków. Tymczasem kwestię śmierci wspólników bez wątpienia należy uregulować w umowie spółki. Już w trakcie negocjacji postanowień umowy warto zadać sobie pytania:

- Czy udziały zostaną umorzone, a spadkobiercom zostanie wypłacone wynagrodzenie umorzeniowe?
- Jeśli tak, w jakiej kwocie i kiedy?
- A może w miejsce wspólnika ma wstąpić jego spadkobierca?

Warto pomyśleć o tym już na samym początku, aby nie wpędzić nieumyślnie spółki w poważne problemy finansowe.

3. JAKICH POSTANOWIEŃ NAJCZĘŚCIEJ *brakuje w umowie spółki z o.o.?*

Z naszego doświadczenia wynika, że nierzadko w umowach spółek brakuje istotnych uregulowań, które mogą znacząco wpłynąć na sytuację wspólników. Dotyczą one najczęściej:

- zbywalności udziałów,
- sankcji za naruszenie obowiązku lojalności względem spółki – np. za podjęcie działalności konkurencyjnej albo naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa,
- śmierci jednego ze wspólników,
- losów spółek rodzinnych na wypadek rozvodu małżonków, będących wspólnikami.

Już w trakcie negocjacji umowy spółki zdecydowanie warto poruszyć powyższe, drażliwe kwestie. Założenie, że w spółce zawsze wszystko będzie szło zgodnie z naszymi przewidywaniami, jest niestety zazwyczaj zbyt optymistyczne.

4. QUORUM

na Zgromadzeniu Wspólników

Ważnym aspektem bycia wspólnikiem w spółce z o.o., który istotnie wpływa na faktyczne możliwości oddziaływania konkretnego wspólnika na funkcjonowanie spółki, jest quorum na Zgromadzeniu Wspólników.

Polskie przepisy zasadniczo nie zawierają wymogów odnośnie quorum na Zgromadzeniu Wspólników w spółce z o.o. Co to oznacza w praktyce? Otóż w większości przypadków, o ile Zgromadzenie zostanie prawidłowo zwołane, może ono w sposób ważny obradować i podejmować uchwały – bez względu na liczbę reprezentowanych na nim udziałów.

Nieobecność któregokolwiek ze wspólników zwykle nie stoi zatem na przeszkodzie podjęciu uchwał. Ta reguła wyraża się w porzekadle: „nieobecni nie mają racji”. Jeżeli zatem wspólnik chce, aby Zgromadzenie mogło się odbyć wyłącznie, jeśli jest na nim obecny(a), należy do umowy spółki wprowadzić wymóg obecności wspólników reprezentujących określony procent udziałów.

Każdy wspólnik powinien o tym bezwzględnie pamiętać, aby nieświadomie nie pozbawić się prawa głosu w ważnej dla siebie sprawie.

5. PODEJMOWANIE UCHWAŁ w spółce z o.o.

Jak podejmowane są uchwały w spółce z o.o.? Zasadniczo – przepisy wymagają bezwzględnej większości. Spośród wszystkich głosów oddanych „za” uchwałą musi zostać oddane więcej głosów niż głosów „przeciwko” oraz wstrzymujących się.

Tylko w kluczowych kwestiach wymaga się większości 2/3 lub $\frac{3}{4}$. Do takich przypadków należą np. uchwały:

- w przedmiocie zmiany umowy spółki, dotyczące zbycia przedsiębiorstwa,
- dotyczące istotnej zmiany przedmiotu działalności.

Ponadto, uchwała o zmianie umowy spółki, zwiększająca świadczenia wspólników lub uszczuplająca prawa wspólników, wymaga ich zgody (nie można pogorszyć sytuacji wspólnika w spółce, o ile się na to nie godzi). W większości przypadków uchwałę można podjąć, gdy zagłosuje za nią wspólnik (lub wspólnicy) mający co najmniej 50% głosów i jeden głos. Wspólnik mniejszościowy często nie będzie miał więc wpływu na wynik. Wspólnicy mający większość głosów zawsze będą mogli go przegłosować.

Dlatego w interesie wspólnika mniejszościowego leży, aby uchwały przynajmniej w niektórych sprawach wymagały kwalifikowanej większości. Innym rozwiązaniem jest wynegocjowanie zapisu, zgodnie z którym należące do niego udziały są uprzywilejowane co do głosu i np. każdy z nich uprawnia do dwóch głosów na Zgromadzeniu Wspólników.

6. MOŻLIWOŚĆ ODWOŁANIA CZŁONKA ZARZĄDU SPÓŁKI Z O.O. PRZEZ ZGROMADZENIE WSPÓLNIKÓW

praktyczne konsekwencje

Zgodnie z kodeksem spółek handlowych, członków zarządu w spółce z o.o. powołuje Zgromadzenie Wspólników. Mogą też być odwołani przez Zgromadzenie w każdym czasie, bez podawania przyczyn.

Jakie są tego konsekwencje? Otóż wspólnik (wspólnicy) reprezentujący większość głosów, mogą decydować o obsadzie stanowisk w Zarządzie i wpływać na działalność spółki. W interesie wspólnika mniejszościowego leży więc, aby dysponował on osobistym uprawnieniem do powoływania i odwoływania jednego lub kilku członków Zarządu. Takie uprawnienie może przyjąć również formę uprzywilejowania udziału.

Ma to znaczenie między innymi w przypadku zbycia udziałów na rzecz osoby trzeciej. Takie uprzywilejowanie „podąża” za udziałem, podczas gdy uprawnienie osobiste niestety wygaśnie. Osoba trzecia, wiedząc, że w spółce nie będzie korzystała z możliwości obsadzania miejsca w Zarządzie, może zrezygnować z zakupu udziałów albo oferować niższą cenę.

7. OGRANICZENIE OBROTU

udziałami w spółce z o.o.

Zasadniczo obrót udziałami w spółce z o.o. nie podlega żadnym ograniczeniom. Wspólnicy mogą swobodnie sprzedawać udziały lub darować je osobom trzecim – w całości lub częściowo.

Nie zawsze jednak chcemy, aby do spółki przystąpiła nowa osoba (w skrajnej sytuacji – konkurent!). Co można zrobić? Istnieje szereg rozwiązań.

W szczególności można wyłączyć obrót udziałami na pewien czas, np. 5 pierwszych lat po zarejestrowaniu spółki. Często spotykane jest także prawo pierwokupu lub pierwszeństwa. Prawo pierwszeństwa lepiej chroni interesy wspólników pozostających w spółce, jak i wspólnika ustępującego. W przeciwieństwie do prawa pierwokupu nie dotyczy wyłącznie sprzedaży udziałów. Może mieć szerszy zakres.

Czy prawo pierwszeństwa jest więc rozwiązaniem idealnym? Niekoniecznie. Nie jest ono uregulowane w polskich przepisach. Należy więc bardzo dokładnie opisać je w dokumentach założycielskich spółki, aby potem rzeczywiście nadawało się do wykonywania. Inaczej zapisy będą martwe.

8. OGRANICZENIE OBROTU UDZIAŁAMI W SPÓŁCE Z O.O.

– *klauzule Tag along i Drag along*

Zbywalność udziałów można ograniczyć także poprzez wprowadzenie wymogu uprzedniej zgody spółki. W naszej kancelarii wielokrotnie również stosowaliśmy w umowach dla klientów klauzulę prawa przyłączenia (*Tag along*) oraz klauzulę prawa przyciągnięcia (*Drag along*).

- Klauzula *Tag along* chroni wspólnika mniejszościowego na wypadek, gdyby wspólnik większościowy chciał sprzedać swoje udziały innej osobie. Pozwala mu na to, aby zażądał odkupienia swoich udziałów przez tę osobę. Wspólnik mniejszościowy „naczeplia się” na większościowego.
- Klauzula *Drag along* pozwala natomiast wspólnikowi większościowemu, który chce sprzedać udziały podmiotowi zainteresowanemu przejęciem całej spółki, na wymuszenie na wspólnikach mniejszościowych sprzedaży przez nich udziałów na rzecz tego inwestora. Wspólnik większościowy „ciągnie” za sobą mniejszościowych.

Te klauzule to znakomity sposób zrównoważonego zabezpieczenia interesów wspólnika większościowego lub mniejszościowego – na wypadek, gdyby inwestor zewnętrzny chciał kupić całą spółkę, a nie tylko część jej udziałów. Warunkiem ich efektywności jest prawidłowe określenie zasad obliczania ceny za udziały.

9. KONFLIKT W SPÓŁCE Z O.O

– *klauzule, które warto umieścić w umowie*

Sytuacje, w których pomiędzy wspólnikami spółki z o.o. dochodzi do długotrwałego i głębokiego konfliktu, z którego nie ma wyjścia, określane są jako **deadlock**.

W spółkach, w których mamy do czynienia z dwoma wspólnikami posiadającymi 50% udziałów, wygodnym narzędziem jest umieszczenie w umowie spółki klauzuli tzw. **Texas shoot-out**. Ta procedura będzie atrakcyjna dla wspólników dysponujących większą ilością gotówki. Przewiduje, że każdy ze wspólników oferuje kwotę, po której jest skłonny kupić udziały drugiej strony. Drugi wspólnik może:

- zaakceptować tę propozycję, zapłacić proponowaną cenę i przejąć całą spółkę **albo**
- sprzedać temu wspólnikowi wszystkie swoje udziały po takiej samej cenie – wówczas to wspólnik inicjujący procedurę przejmuje spółkę.

Inną klauzulą na czas konfliktu, o której warto wiedzieć, jest klauzula **Shotgun clause**. Zakłada ona, że każdy ze wspólników jest uprawniony do złożenia drugiemu oferty odkupu jego udziałów za wskazaną kwotę. Wspólnik otrzymujący ofertę może albo na nią przystać, albo jest zobowiązany do odkupienia udziałów oferenta za cenę wynikającą z oferty.

Wybór odpowiednich klauzul, które zapewnią wspólnikom pełne bezpieczeństwo, najlepiej skonsultować z ekspertem.

10. WSTĄPIENIE SPADKOBIERCÓW WSPÓLNIKA DO SPÓŁKI – *ograniczenie ryzyka*

Brak odpowiedniej regulacji w zakresie zasad zbywania udziałów może sprawić, że wspólnikiem w spółce z o.o. w pewnej chwili stanie się przypadkowa osoba. Takie ryzyko generuje m.in. śmierć jednego ze wspólników. Domyślnie udziały zmarłego wspólnika podlegają dziedziczeniu.

Na szczęście to ryzyko można ograniczyć poprzez wprowadzenie do umowy spółki z o.o. postanowień dotyczących:

- wyłączenia wstąpienia do spółki spadkobierców zmarłego wspólnika,
- ograniczenia kręgu spadkobierców zmarłego wspólnika, którzy mogą wstąpić do spółki przez zastosowanie kryterium np. wieku, wykształcenia czy nieprowadzenia przez nich działalności konkurencyjnej.

Wyłączając lub ograniczając możliwość wstąpienia do spółki spadkobierców zmarłego wspólnika, w umowie należy określić warunki ich spłaty. Brak opisanie tych warunków spowoduje, że postanowienie o wyłączeniu lub ograniczeniu dziedziczenia udziałów będzie nieskuteczne.

SKONTAKTUJ SIĘ NAMI!

Planujesz założyć spółkę z o.o. i stoisz przed trudnym zadaniem negocjacji umowy?

Prowadzisz już spółkę z o.o. i chcesz przekonać się, czy na pewno zapisy umowy spółki zapewniają Ci odpowiednią ochronę?

A może masz inne pytania do treści e-booka?

www.allegal.pl
biuro@allegal.pl





Adamczyk Liber
& Współpracownicy

KANCELARIA RADCÓW PRAWNYCH

ADAMCZYK LIBER & WSPÓŁPRACOWNICY
KANCELARIA RADCÓW PRAWNYCH
biuro@allegal.pl
ul. Moniuszki 26/2, 31-523 Kraków

www.allegal.pl